

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 20.7.2011
KOM(2011) 455 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Európska agenda v oblasti integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín

{SEK(2011) 957 v konečnom znení}

OBSAH

1.	INTEGRÁCIA AKO SPÔSOB VYUŽITIA POTENCIÁLU MIGRÁCIE	2
2.	RIADENIE INTEGRÁCIE JE SPOLOČNOU ZODPOVEDNOSŤOU.....	4
A.	INTEGRÁCIA PROSTREDNÍCTVOM ÚČASTI	4
B.	VIAČ OPATRENÍ NA MIESTNEJ ÚROVNI	9
C.	ZAPOJENIE KRAJINY PÔVODU.....	11
3.	ĎALŠIE SMEROVANIE	12

1. INTEGRÁCIA AKO SPÔSOB VYUŽITIA POTENCIÁLU MIGRÁCIE

Počas posledných desaťročí väčšina členských štátov EÚ zaznamenala rastúcu migráciu. Migranti z tretích krajín predstavujú približne štyri percentá celkového počtu obyvateľov EÚ¹. Zloženie obyvateľstva EÚ sa mení a európske spoločnosti sa stretávajú s rastúcou rozmanitosťou. Znamená to nové podmienky sociálnej súdržnosti a potrebu reakcie vlád na obavy verejnosti.

Európu výrazne ovplyvňujú aj demografické zmeny vrátane starnutia obyvateľstva, dlhšej životnosti a znižujúceho sa počtu obyvateľov v produktívnom veku². Legálna migrácia popri tom, že maximalizuje využitie existujúcich pracovných síl a odborných kvalifikácií v EÚ a zlepšuje produktivitu hospodárstva EÚ, môže pomôcť aj pri riešení týchto problémov. Demografické trendy sa rôznia podľa jednotlivých regiónov a treba ich riešiť opatreniami šitými na mieru. Ak sa má lepšie využiť úplný ekonomický a sociálny prínos plynúci z migrácie, Európa musí nájsť spôsob, ako zvládnuť rozmanité a multikultúrne spoločnosti prostredníctvom účinnejšej integrácie migrantov.

Stratégia Európa 2020³ a Štokholmský program⁴ plne uznávajú potenciál migrácie z hľadiska budovania konkurencieschopnej a udržateľnej ekonomiky a ako jednoznačný politický cieľ stanovujú účinnú integráciu legálnych migrantov, podporenú rešpektovaním a presadzovaním ľudských práv⁵.

Členské štáty potvrdili svoj záväzok ďalej rozvíjať nosnú myšlienku integrácie ako hnacej sily hospodárskeho rozvoja a sociálnej súdržnosti, aby sa príspevok migrantov k hospodárskemu rastu a kultúrnemu bohatstvu väčmi posilnil⁶. Existuje už rámec spolupráce v oblasti integrácie v rámci EÚ prostredníctvom Spoločných základných zásad pre politiku integrácie prisťahovalcov v Európskej únii, ktoré Rada schválila v roku 2004⁷. V týchto zásadách sa zdôrazňuje, že integrácia je dynamický, dvojsmerný proces vzájomného prispôsobovania sa prisťahovalcov a prijímajúcich spoločností. Všetky úlohy EÚ predložené Komisiou v spoločnom programe integrácie na rok 2005 boli splnené⁸. Zmenili sa však sociálne,

---

¹ Prehľad obyvateľstva podľa občianstva 2010 ukázal, že v členských štátoch EÚ-27 žije 32,4 milióna cudzincov (6,5 % celkového počtu obyvateľstva). Z toho 12,3 milióna tvorili štátni príslušníci EU-27 žijúci v inom členskom štáte a 20,1 milióna predstavovali štátni príslušníci z krajín mimo EÚ-27 (4 % celkového počtu obyvateľstva), <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/population/introduction>.

² Nárast celkového počtu obyvateľov v EÚ v posledných rokoch bol spôsobený najmä čistým prisťahovalectvom. Zároveň však Únia bola svedkom klesajúceho trendu prisťahovalectva v posledných niekoľkých rokoch, Eurostat, Statistics in focus, 1/2011, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-11-001/EN/KS-SF-11-001-EN.PDF.

³ Závery zasadnutia Európskej rady, 25. – 26. marca 2010, EUCO 7/10, CO 4 EUR, ZÁVER 1.

⁴ Štokholmský program – otvorená a bezpečná Európa, ktorá slúži občanom a chráni ich, Ú. v. EÚ 2010/C 115/01.

⁵ Ročný prieskum rastu z roku 2011, v ktorom sú zhrnuté viaceré opatrenia zásadného významu pre EÚ z hľadiska plnenia jej cieľov v rámci stratégie Európa 2020, ukázal potrebu naliehavých reforiem na podporu odborných kvalifikácií a na vytváranie pracovných stimulov pre vlastných štátnych príslušníkov aj pre populáciu migrantov, KOM(2011) 11 v konečnom znení, príloha 2, Makroekonomická správa.

⁶ Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov o integrácii ako hnacej sile rozvoja a sociálnej súdržnosti, dokument Rady č. 9248/10.

⁷ Dokument Rady č. 14615/04, 19.11.2004.

⁸ KOM(2005) 389 v konečnom znení; SEK(2010) 357 v konečnom znení.

hospodárske a politické súvislosti a nie všetky integračné opatrenia boli úspešné pri dosahovaní cieľov. Integračná politika si vyžaduje aj vôľu a odhodlanie migrantov byť súčasťou prijímajúcej spoločnosti.

Zavedenie nového právneho ustanovenia do zmluvy, ktoré sa týka podpory EÚ pri presadzovaní integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín⁹, ktorí sa legálne zdržujú v členských štátoch (článok 79 ods. 4 ZFEÚ), umožňuje zosúladené opatrenia bez harmonizácie. Pri tomto opatrení treba vziať do úvahy skutočnosť, že demografické, sociálne, ekonomické a politické podmienky sa zmenili.

Údaje¹⁰ potvrdzujú, že k najpálčivejším problémom patria:

- prevažujúca nízka zamestnanosť migrantov, a najmä migrantiek,
- rastúca nezamestnanosť a značný pomer „privysokej kvalifikácie“,
- rastúce riziko sociálneho vylúčenia,
- medzery v dosiahnutom vzdelaní,
- obavy verejnosti súvisiace s nedostatočnou integráciou migrantov.

Obnovená Európska agenda v oblasti integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín je príspevok k diskusii o tom, ako chápať a účinnejšie podporovať integráciu. Žiada sa rozmanitosť prístupov v závislosti od jednotlivých druhov integračných problémov, s ktorými sa stretávajú rôzne typy migrantov, nízko- aj vysokokvalifikovaní, ako aj osoby požívajúce medzinárodnú ochranu. Európa potrebuje pozitívny postoj voči rozmanitosti a silné záruky základných práv a rovnakého zaobchádzania, vybudované na vzájomnom rešpektovaní rôznych kultúr a tradícií. Potrebné sú aj opatrenia zamerané osobitne na zraniteľné skupiny migrantov.

Vychádzajúc zo skúseností v celej EÚ sa v tomto oznámení poukazuje na spoločné problémy európskej integrácie. V snahe riešiť tieto problémy oznámenie obsahuje odporúčania a oblasti, v ktorých je potrebné konať. Spolu so sprievodným pracovným dokumentom útvarov Komisie poskytuje prehľad iniciatív EÚ na podporu integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín. EÚ môže prispieť k riadeniu a usmerňovaniu úsilia členských štátov prostredníctvom rôznych nástrojov. Európsku agendu integrácie nie je možné realizovať tak, že sa použijú iba európske nástroje. Integrácia je dynamický, dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje úsilie mnohých aktérov v rôznych politických oblastiach a na rôznych úrovniach. To je aj dôvodom, prečo odporúčania uvedené v tomto oznámení zahŕňajú všetkých aktérov zapojených do procesu integrácie.

---

⁹ Štátnymi príslušníkmi tretích krajín sa rozumejú migranti prichádzajúci z krajín mimo EÚ, ktorí nie sú občanmi niektorej z krajín EÚ. Do tejto skupiny patria osoby narodené v krajine mimo EÚ, ako aj osoby narodené v EÚ, ktoré však nemajú občianstvo členského štátu.

¹⁰ Pozri pripojený pracovný dokument útvarov Komisie.

2. RIADENIE INTEGRÁCIE JE SPOLOČNOU ZODPOVEDNOSŤOU

Z uvedeného je zrejmé, že integračné politiky by mali vytvárať priaznivé podmienky pre hospodársku, politickú, kultúrnu a politickú účasť migrantov s cieľom využiť potenciál migrácie. Treba nájsť účinné riešenia na problémy spojené s integráciou v podmienkach jednotlivých štátov aj v miestnych podmienkach; keďže sú však tieto problémy spoločné pre mnohé členské štáty, možno si skúsenosti aj vymieňať. Aj keď EÚ nemá výsadu určovať integračné stratégie, môže poskytnúť rámec na monitorovanie, porovnávanie a výmenu osvedčených postupov a vytvárať stimuly prostredníctvom európskych finančných nástrojov. Príklady osvedčenej praxe a výmeny poznatkov sú uvedené v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

Integrácia je úzko spojená s legislatívnym a politickým rámcom definovaným a koordinovaným na úrovni EÚ¹¹. Zabezpečenie legislatívneho rámca pre rovnaké zaobchádzanie a poskytovanie primeranej úrovne práv všetkým migrantom je súčasťou opatrení EÚ na podporu integrácie. Všetky relevantné oblasti by mali v plnej miere zohľadňovať priority integrácie, aby prispeli uceleným spôsobom k zvládnutiu problémov migrácie, ako aj ďalšie politické priority.

Integrácia je ustavične sa vyvíjajúci proces, ktorý si vyžaduje pozorné monitorovanie, nepretržité úsilie, inovatívne prístupy a odvážne nápady. Nie je ľahké nájsť riešenia, ak sa však migranti úspešne integrujú v EÚ, bude to predstavovať významný prínos k dosiahnutiu cieľov EÚ, ktoré boli stanovené v stratégii Európa 2020: zvýšiť zamestnanosť do roku 2020 na 75 %, znížiť mieru neukončenej školskej dochádzky na menej než 10 %, zvýšiť podiel obyvateľstva s ukončeným vyšším vzdelaním a dostať 20 miliónov ľudí z biedy alebo sociálneho vylúčenia¹².

Navrhované opatrenia sa zameriavajú na tieto kľúčové oblasti:

A. Integrácia prostredníctvom účasti

B. Viac činov na miestnej úrovni

C. Zapojenie krajiny pôvodu.

A. INTEGRÁCIA PROSTREDNÍCTVOM ÚČASTI

Integrácia je proces, ktorý sa začína zdola a integračné politiky by mali byť rozpracúvané skutočným prístupom „zdola nahor“, blízko k miestnej úrovni. Medzi tieto politiky patria opatrenia ako podpora výučby jazykov, opatrenia prípravy, prístup k zamestnaniu, vzdelávaniu a odbornej príprave, boj proti diskriminácii a znalosti potrebné na dosiahnutie pocitu spolupatričnosti v spoločnosti.

Integrácia si vyžaduje ústretové kroky prijímajúcej spoločnosti pri prijímaní migrantov, rešpektovanie ich práv a kultúr a ich informovanie o povinnostiach. Zároveň aj migranti musia ukázať vôľu integrovať sa a rešpektovať pravidlá a hodnoty spoločnosti, v ktorej žijú.

¹¹ Prehľad nedávnych iniciatív EÚ na podporu integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín je uvedený v priloženom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

¹² Závery zasadnutia Európskej rady, 25. – 26. marca 2010, EUCO 7/10, CO 4 EUR, ZÁVER 1.

1. Socio-ekonomický príspevok migrantov

1.1. Získanie jazykových znalostí

Vládne všeobecná zhoda, že získanie jazykových znalostí je rozhodujúce pre integráciu. Lepšie jazykové znalosti umožňujú lepšie pracovné príležitosti, nezávislosť a účasť migrantiek na trhu práce.

Jazyková príprava, ako aj programy prípravy musia byť finančne aj vzdialenostne dostupné. Je dôležité ponúknuť rôzne úrovne jazykových kurzov na základe znalostí účastníkov, ako aj podmienky pre učenie. Dôležité môže byť používať Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (CEFR), ktorý je základom vypracovaným Radou Európy pre vzájomné uznávanie jazykových kvalifikácií pri určovaní úrovne jazykových znalostí¹³.

1.2. Účasť na trhu práce

V mnohých členských štátoch existuje značná medzera v úrovni zamestnanosti medzi štátnymi príslušníkmi tretích krajín a krajín EÚ. V roku 2010 bola na úrovni EÚ miera zamestnanosti štátnych príslušníkov tretích krajín vo veku 20 – 64 rokov o desať percentuálnych bodov nižšia než zamestnanosť celkovej populácie v rovnakej vekovej skupine¹⁴. Najmä miera zamestnanosti migrujúcich žien je podstatne nižšia než priemerná miera zamestnanosti a miera zamestnanosti migrujúcich mužov¹⁵. Keďže účasť na trhu práce je jedným z najlepších a najkonkrétnejších spôsobov integrácie do spoločnosti, úsilie o znižovanie týchto medzier sa musí zamerať na pracovných migrantov aj na migrantov, ktorí prichádzajú do EÚ v rámci zlúčenia rodiny alebo ako osoby požívajúce medzinárodnú ochranu.

Privysoká kvalifikácia štátnych príslušníkov tretích krajín pre nimi vykonávanú prácu, najmä v prípade žien¹⁶, je viditeľná vo všetkých členských štátoch, kde sú k dispozícii údaje. Nezamestnaní migranti alebo migranti zamestnaní na pozíciách, pre ktoré majú privysokú kvalifikáciu, predstavujú nedostatočne využité zdroje a plytvanie ľudským kapitálom. Okrem toho môžu migranti vnímať takúto situáciu ako ponižujúcu. Mali by byť vytvorené služby, ktoré majú za cieľ umožniť uznávanie kvalifikácií a schopností z krajiny pôvodu prisťahovalcov, čo posilňuje ich možnosti prijať zamestnanie zodpovedajúce ich kvalifikácii.

Prvým krokom by bolo rozšíriť naše nástroje slúžiace na mapovanie dosiahnutého vzdelania, predchádzajúcich pracovných skúseností, porovnateľnosti diplomov a kvalifikácií a zistenie novej potreby školenia.

---

¹³ Pozri CEFR, http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/cadre_en.asp.

¹⁴ V roku 2010 bola priemerná miera zamestnanosti celkového počtu obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov 68,6 % (v porovnaní s 69,1 % v roku 2009) a v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín vo veku 20 – 64 rokov 58,5 % (v porovnaní s 59,1 % v roku 2009).

¹⁵ Miera zamestnanosti štátnych príslušníčok tretích krajín v hlavnom produktívnom veku 25 – 54 rokov bola v roku 2010 nižšia o takmer 20 percentuálnych bodov než priemerná miera zamestnanosti všetkých žien v tejto vekovej skupine. Eurostat, Zisťovanie pracovných síl, štvrťročné údaje o miere zamestnanosti podľa pohlavia, vekových skupín a štátnej príslušnosti – porovnanie mier zamestnanosti vlastných štátnych príslušníkov a občanov krajín mimo EÚ-27: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/data/database.

¹⁶ Ženy z etnických menšín a rómske ženy v Európe: Prípady rodovej rovnosti? Syntetická správa vypracovaná pre Európsku komisiu v roku 2009.

Po druhé, transparentnosť informácií o ponúkaných pracovných miestach a podpora verejných služieb zamestnanosti sú tiež dôležité. Úloha zamestnávateľov a sociálnych partnerov pri podpore rozmanitosti a v boji proti diskriminácii má zásadný význam. Významná úloha migrantov ako podnikateľov, ako aj ich tvorivosť a inovačné schopnosti by sa mali takisto posilňovať¹⁷ s podporou príslušných orgánov informovaním o podmienkach začatia podnikania.

Po tretie, programy prípravy by mali byť organizované na podporu vstupu nových migrantov do zamestnania a do ďalších životne dôležitých oblastí prijímajúcich spoločností. Opatrenia prípravy môžu byť zakotvené v zmluvnej dohode, aby sa zaručil záväzok a zahrnuli práva a povinnosti na oboch stranách.

1.3. Úsilie vyvíjané v rámci vzdelávacieho systému

Väčšina krajín EÚ má rastúci podiel študentov z rodín migrantov¹⁸. Školské systémy sa musia prispôbiť rastúcej rozmanitosti študentskej obce, aby každému poskytli vysokokvalitné vzdelanie a využili potenciál tejto rozmanitosti. Úspešnému zvládnutiu jazyka prospievajú opatrenia uskutočnené v ranom veku počínajúc predškolským stupňom.

Priemerná úroveň vzdelania štátnych príslušníkov tretích krajín je nižšia ako v prípade občanov EÚ¹⁹. Mladým ľuďom z rodín migrantov hrozí vyššie riziko ukončenia vzdelávania a odbornej prípravy bez získania vyššej stredoškolskej kvalifikácie. Ďalšie úsilie je potrebné vyvinúť na prevenciu predčasného ukončenia školskej dochádzky medzi migrujúcou mládežou²⁰.

Učители a ďalší pracovníci by mali absolvovať odbornú prípravu zameranú na zvládnutie problematiky rozmanitosti. Prijímanie migrantov za učiteľov alebo pracovníkov v oblasti starostlivosti o deti môže byť tiež užitočné na podporu výučby v triedach s koncentráciou migrantov, aj ako prostriedok k ďalšiemu otvoreniu národných vzdelávacích systémov ďalším európskym a neeurópskym kultúram. Jazykové kurzy pre rodičov v súvislosti s usmerňovaním vzdelávania ich detí, odborným vedením (mentoringom) a doučovaním sú príkladmi užitočných akcií. Školy v osobitne znevýhodnených oblastiach s vysokou koncentráciou migrujúcej mládeže by mohli vypracovať špecializované programy, systémy odborného vedenia (mentoringu) a prístup k odbornému vzdelávaniu, aby mali konkurenčné výhody.

---

¹⁷ Posledná štatistika poskytnutá obchodnou komorou regiónu Lombardsko ukazuje, že 60 % nových podnikov založených v regióne zriadili migranti, www.lom.camcom.it.

¹⁸ Správa o pokroku, SEK(2011) 526. V EÚ je podiel osôb, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi danej krajiny, vo vekovej skupine 6 – 17 rokov 5,7 % a vo vekovej skupine 18 – 24 rokov 7,9 %. V Nemecku a Rakúsku viac než 9 % detí vo veku 6 – 17 rokov nie je štátnym príslušníkom krajiny, v Španielsku a Írsku vyše 11 % a v Luxembursku vyše 45 % nie je štátnym príslušníkom krajiny.

¹⁹ Dokument EÚ Zisťovanie pracovných síl ukazuje, že migranti sú výrazne nedostatočne zastúpení na úrovni stredoškolského vzdelania a nadmerne zastúpení v oveľa väčšej miere na najnižšej úrovni vzdelania. Miera privysokaj kvalifikácie štátnych príslušníkov tretích krajín bola 45 % v roku 2009 oproti 29 % v prípade občanov EÚ, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/data/database.

²⁰ KOM(2010) 296; KOM(2011) 18.

1.4. Zabezpečenie lepších životných podmienok

Opatrenia sociálneho začlenenia zamerané na migrantov by mali smerovať k odstráneniu možných prekážok brániacich efektívnemu prístupu k sociálnym a zdravotným službám a boju proti chudobe a vylúčeniu najzraniteľnejších²¹. Osobitnú pozornosť si vyžaduje integrácia osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu. Často mali traumatické zážitky, ktoré si vyžadujú špecifickú sociálnu a psychologickú starostlivosť. Politiky by preto mali byť navrhnuté tak, aby minimalizovali izoláciu a obmedzenie práv osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu a zabezpečili efektívne jazykové vzdelávanie, prístup k ubytovaniu, prístup k zdravotnej starostlivosti v zdravotníckych systémoch, ktoré podporujú integráciu a kultúrne prispôsobené programy podpory zdravia. Prístup k odbornému vzdelávaniu a pomoci pri hľadaní zamestnania by mal byť tiež adresný.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje situácia štátnych príslušníkov tretích krajín rómskeho pôvodu legálne sa zdržiavajúcich v EÚ.

1.5. Lepšie využívanie finančných prostriedkov EÚ

Účasť migrantov a realizácia integračnej politiky zdola nahor by mali byť preto podporené lepším využívaním existujúcich nástrojov EÚ. Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín a Európsky fond pre utečencov podporujú opatrenia ako systémy prijímania a prípravy, účasť na spoločenskom a občianskom živote a rovnaký prístup k službám. Dopĺňajú ich opatrenia, ktoré uľahčia prístup k trhu práce a integráciu doň a ktoré sú financované v rámci Európskeho sociálneho fondu; Európsky fond regionálneho rozvoja môže zasa podporiť širokú škálu integračných opatrení v kontexte regionálneho rozvoja.

Odporúčania

Členské štáty by mali zabezpečiť:

- poskytovanie jazykových kurzov prispôsobených migrantom s meniacimi sa potrebami v rôznych fázach ich integračného procesu,
- organizáciu programov prípravy pre nových migrantov vrátane jazykových kurzov a kurzov občianskej orientácie; tieto programy by mali riešiť špecifické potreby migrujúcich žien, aby podporili ich účasť na trhu práce a posilnili ich ekonomickú nezávislosť,
- opatrenia na posúdenie individuálnych potrieb a na overovanie kvalifikácie a odbornej praxe,
- zvýšenie účasti migrantov na trhu práce prostredníctvom aktívnej politiky trhu práce,
- úsilie v rámci vzdelávacieho systému zamerané na rozvoj spôsobilosti učiteľov a vedenia školy na zvládnutie problematiky rozmanitosti, prijímanie učiteľov s prisťahovaleckým pôvodom a účasť detí migrantov na predškolskom vzdelávaní, a
- osobitnú pozornosť venovanú špecifickým potrebám zraniteľných skupín migrantov.

²¹ KOM(2010) 758.

Komisia by mala podporovať:

- *výmenu skúseností a koordináciu politík v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a sociálnej politiky, a*
- *lepšie využívanie existujúcich nástrojov EÚ na podporu účasti migrantov.*

2. Práva a povinnosti – dosiahnutie rovnakého zaobchádzania a pocitu spolupatričnosti

Rešpektovanie univerzálnych hodnôt a základných ľudských práv je zakotvené v zmluve. Treba vyvinúť zvýšené úsilie v boji proti diskriminácii a poskytnúť migrantom nástroje, aby sa mohli oboznámiť so základnými hodnotami Európskej únie a jej členských štátov.

Pre integráciu migrantov je dôležitá ich účasť na demokratickom procese. Legislatívne a štrukturálne prekážky politickej účasti migrantov musia byť v čo najväčšej možnej miere prekonané. Malo by sa posilniť zapojenie zástupcov migrantov, vrátane žien, do zostavovania a vykonávania integračných politík a programov.

Programy podchytenia ľudí a pracovného umiestnenia môžu tiež pomôcť pri budovaní kapacít v organizáciách migrantov a podnikat' a podporiť účasť migrantov v týchto organizáciách na miestnej úrovni, napríklad v školských radách, bytových správach atď.

Opatrenia na posilnenie demokratickej účasti by mohli obsahovať školenia a mentorov, poskytnutie prístupu k hlasovacím právam migrantom v miestnych voľbách, vytváranie miestnych, regionálnych a celoštátnych poradných orgánov, povzbudzovanie podnikateľstva, tvorivosti a inovácií²².

Odporúčania

Členské štáty by mali zabezpečiť:

- *opatrenia na zavedenie zásady rovnakého zaobchádzania do praxe a opatrenia na zamedzenie diskriminácie úradmi, ako aj každodennej diskriminácie širokou verejnosťou, a*
- *úsilie na odstránenie prekážok účasti migrantov na politickom živote; zapájanie predstaviteľov migrantov do zostavovania a realizácie integračných politík a programov by sa malo ďalej posilňovať.*

Komisia by mala zabezpečiť:

- *úplné a správne vykonávanie existujúcich smerníc o nediskriminácii a v oblasti legálnej migrácie.*

²² Súhrnná správa zo štvrtého zasadnutia Európskeho fóra pre integráciu, 6. – 7. decembra 2010, http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/static_38_812142537.pdf.

B. VIAC OPATRENÍ NA MIESTNEJ ÚROVNI

Integračné politiky by mali byť formulované a vykonávané s aktívnym zapojením miestnych úradov. Miestne úrady sú zodpovedné za širokú škálu služieb a aktivít a hrajú významnú úlohu pri utváraní interakcie medzi migrantmi a prijímajúcou spoločnosťou.

1. Riešenie osobitne znevýhodnených mestských oblastí

Mnoho migrantov prichádza žiť do mestských oblastí, kde čelia špecifickým integračným výzvam. Integračné politiky musia osobitne riešiť problémy zanedbaných štvrtí, aby umožnili mestským oblastiam stimulovať ekonomické a kultúrne činnosti a prispievať k sociálnej súdržnosti. Vo viacerých členských štátoch boli s úspechom vypracované zmluvy na podporu rozvoja miest alebo iné dohody medzi celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi. Zapájanie predstaviteľov miestnych organizácií a obyvateľov do týchto dohôd má rozhodujúci význam. Účinná integrácia si vyžaduje aj podporné opatrenia na zabezpečenie sociálnej infraštruktúry a obnovu miest založených na integrovanom prístupe s cieľom zabrániť segregácii.

2. Zlepšenie viacúrovňovej spolupráce

Hoci integračné opatrenia sú určené hlavne miestnym úradom, úzka spolupráca medzi rôznymi úrovňami správy vecí verejných je dôležitá pre koordináciu poskytovania, financovania a hodnotenia služieb. Efektívna integrácia sa dá dosiahnuť len v partnerstve zahŕňajúcom celý rad zainteresovaných strán, ako sú európske inštitúcie, členské štáty a celoštátne, regionálne a miestne subjekty. EÚ dokáže poskytnúť rámec pre monitorovanie, porovnávanie a pre výmenu osvedčených postupov medzi rôznymi úrovňami spravovania spoločnosti, ako aj vytvárania stimulov presadzujúcich osvedčené miestne a regionálne modely.

„Územné pakty“ medzi relevantnými zainteresovanými stranami na rôznych úrovniach by mali poskytnúť všetkým účastníkom potrebnú flexibilitu prostriedkov na dosiahnutie určitých cieľov politiky a zároveň poskytnúť možnosť racionalizácie nástrojov politiky a spôsobov a postupov financovania. V tomto zmysle by mohol zohrávať významnú úlohu Výbor regiónov.

Príklady:

Projekt *INTI-Cities* bol vypracovaný na posúdenie miestnych integračných politík, postupov a mechanizmov správy vecí verejných na základe etalónu a bol úspešne testovaný v mestských častiach Helsínk, Rotterdamu, Malmö, Düsseldorfu, Janova a Lyonu. Okrem toho bol vypracovaný projekt *DIVE* na hodnotenie využívania rozmanitosti a zásady rovnosti zo strany obcí, keď vystupujú ako zamestnávateľia, kupujúci tovarov a služieb, tvorcovia politík a poskytovatelia služieb. Etalón *DIVE* bol aplikovaný v teréne v Amsterdame, Leedsi, Berlíne a Ríme. Mestá, ktoré sa zúčastnili na *DIVE*, sa zaviazali k charte o integrácii miest²³.

Región Valencia má vytvorený právny rámec pre aktívnu spoluprácu medzi celým radom aktérov v oblasti integrácie nových prisťahovalcov. Okrem toho bol uzatvorený „pakt pre prisťahovalectvo“ medzi regionálnou samosprávou, odbormi a združením zamestnávateľov na riešenie problematiky diverzity na pracovisku a na podporu aktívnej účasti migrujúcich pracovníkov; okrem toho „miestny pakt pre prisťahovalectvo“ spája verejné orgány na miestnej úrovni s orgánmi na úrovni provincie a

²³ Pozri webovú lokalitu Integrating Cities, <http://www.integratingcities.eu>.

regiónu s cieľom rozvíjať spoluprácu a zabezpečiť súlad opatrení vypracovaných v jednotlivých oblastiach na podporu integrácie.

3. Finančná podpora EÚ akciám na miestnej úrovni

Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín sa ukázal byť hodnotným nástrojom pri podpore úsilia členských štátov umožniť štátnym príslušníkom tretích krajín splniť podmienky pre pobyt a zjednodušiť ich integráciu²⁴. Pre ďalší viacročný finančný rámec Komisia navrhuje zjednodušiť štruktúru výdavkových nástrojov znížením počtu programov na dvojpilierovú štruktúru vrátane Migračného a azylového fondu²⁵. Jedným z komponentov budú opatrenia na podporu integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín. Financovanie bude mať aj vonkajší rozmer tým, že bude pokrývať opatrenia v rámci EÚ aj v tretích krajinách.

Budúce financovanie integračných zámerov EÚ by malo byť orientované na miestny, adresnejší prístup podporujúci konzistentné stratégie špecificky zamerané na podporu integrácie na miestnej úrovni. Tieto stratégie by realizovali predovšetkým miestne a regionálne orgány a neštátni aktéri s ohľadom na ich konkrétnu situáciu. Výsledky by sa merali podľa ich príspevku k celkovému cieľu posilnenej participácie na základe 1) zvýšenej miery zamestnanosti, 2) vyššej úrovne vzdelania, 3) lepšieho sociálneho začlenenia a 4) aktívneho občianstva.

Odporúčania

Členské štáty by mali zabezpečiť:

- *komplexné implementačné stratégie vypracované a realizované s efektívnou účasťou všetkých miestnych a regionálnych zainteresovaných strán podľa zásady „zdola nahor“.*

Aktéri na všetkých stupňoch samosprávy by mali podporovať:

- *„územné pakty“ ako rámec spolupráce medzi relevantnými zainteresovanými stranami na rôznych úrovniach na navrhovanie a realizáciu integračných politík.*

Komisia by mala podporovať:

- *zapojenie miestnych a regionálnych aktérov do určovania integračných politík v rámci programov EÚ prostredníctvom strategického partnerstva s Výborom regiónov a európskymi sieťami miest a regiónov, a*
- *vyšší stupeň koordinácie programovania existujúcich finančných nástrojov EÚ zameraných na miestne akcie; malo by sa to realizovať s využitím Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, Európskeho fondu pre utečencov, Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja.*

²⁴ Rozhodnutie Rady z 25. júna 2007, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín na obdobie rokov 2007 až 2013 ako súčasť všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných tokov (2007/435/ES). Na celé obdobie je k dispozícii suma 825 miliónov EUR.

²⁵ KOM(2011) 500 v konečnom znení.

C. ZAPOJENIE KRAJINY PÔVODU

Krajiny pôvodu môžu zohrávať významnú úlohu pri podpore integračného procesu troma spôsobmi: 1) pripraviť integráciu už pred odchodom migrantov; 2) podporovať migrantov počas ich pobytu v EÚ, napríklad formou podpory cez veľvyslanectvá; 3) pripraviť podmienky pre dočasný alebo definitívny návrat migrantov s nadobudnutými skúsenosťami a znalosťami.

1. Opatrenia na podporu integrácie pred odchodom

Krajina pôvodu by mohla pomôcť migrantom pred odchodom s informáciami napríklad o potrebných vízach a pracovných povoleniach, ale aj s jazykovou prípravou alebo tým, že ponúkne odborné vzdelávanie na zvýšenie ich odbornej kvalifikácie. Na tento účel by sa mala poskytovať podpora tretím krajinám pri opatreniach pred odchodom, ako aj na skvalitnenie metód pre uznávanie kvalifikácie a praktických znalostí migrantov.

Na pomoc ľuďom, ktorí chcú ísť do EÚ, Komisia začne v druhom polroku tohto roka prevádzkovať svoj „portál EÚ pre prísťahovalectvo“, ktorý umožní prístup k potrebným informáciám o postupoch pri žiadosti o pobyt.

2. Užitočné kontakty medzi komunitami diaspór a ich krajinami pôvodu

Prevody finančných prostriedkov, ako aj odovzdávanie praktických znalostí, inovatívnych nápadov a vedomostí môžu byť prospešné pre udržateľné investície a rozvoj v krajinách pôvodu.

Podpora nadnárodného podnikateľstva prostredníctvom dynamickejšej stratégie bude prospešná pre podnikateľov pôsobiacich v členských štátoch EÚ aj v partnerských krajinách. Takéto podniky môžu vytvárať pracovné miesta v krajinách pôvodu a môžu byť osožné rovnako pre integráciu migrantov, ako aj pre zvýšenie obchodu medzi krajinami.

3. Kyvadlová migrácia a rozvoj v krajinách pôvodu

Dočasných a kyvadlových migrantov by mal podporovať aj rámec vychádzajúci z existujúcich práv, ktorý môže zaručiť jasné právne postavenie a uľahčenie mobility. Partnerstvá pre mobilitu s partnerskými krajinami by mohli byť vhodným rámcom pre podporu iniciatív v oblasti integrácie v členských štátoch EÚ, ktoré sú takisto prínosom pre krajiny pôvodu. Pozitívne politické posolstvá z oboch strán by mohli pomôcť vytvoriť priaznivejšie prostredie pre integráciu, ale aj pre dočasnú a kyvadlovú migráciu.

Odporúčania

Členské štáty a krajiny pôvodu by mali zabezpečiť:

- aby podpora migrantov pred odchodom s cieľom uľahčiť integráciu bola súčasťou rámcov dialógu a spolupráce medzi EÚ a partnerskými krajinami; kľúčovým prvkom v tomto smere je zlepšenie metód pre uznanie kvalifikácie a praktických znalostí migranta.*

3. ĎALŠIE SMEROVANIE

Riadenie integrácie má kľúčový význam z hľadiska plného využitia potenciálu migrácie, a to pre migrantov aj pre EÚ. Účinné integračné politiky sú základom pre zladenie hospodárskeho rastu so sociálnou súdržnosťou a pre zvládnutie problematiky stále rozmanitejších európskych spoločností. Tento proces si vyžaduje štruktúrovanú a informovanú diskusiu. Na dosiahnutie lepšej účasti migrantov na živote spoločností, v ktorých žijú, sú potrebné zosúladené stratégie.

3.1. Posilnená spolupráca, konzultácia a koordinácia

Integračné problémy bude treba prekonávať v partnerstve medzi vládami jednotlivých štátov, regionálnymi a miestnymi orgánmi spolu so zabezpečením dialógu s príslušnými zúčastnenými stranami na všetkých úrovniach správy vecí verejných. Potrebná je aj intenzívnejšia spolupráca s krajinami pôvodu. Prístup založený na „trojcestnom procese“ medzi migrantmi prijímajúcimi spoločnosťami a krajinami by sa mal posilniť. EÚ by mala poskytovať tomuto procesu potrebnú podporu.

Komisia zohráva dôležitú úlohu pri zapájaní relevantných aktérov do dialógu o hlavných integračných problémoch. Výmena poznatkov a osvedčených postupov medzi členskými štátmi prebieha v sieti národných kontaktných miest pre integráciu, ktorá by sa mohla ďalej rozvíjať prostredníctvom cielených stretnutí a referenčného porovnávania. Koordinácia a monitorovanie vývoja politiky, uskutočňované v medziach existujúcich politických rámcov medzi inštitúciami EÚ a v úzkej spolupráci s členskými štátmi môžu prispieť k efektívnejším a účinnejším integračným politikám.

Zástupcovia občianskej spoločnosti z členských štátov a na úrovni EÚ sa stretávajú na Európskom fóre pre integráciu zriadenom Komisiou v spolupráci s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom. Konzultačné procesy by sa mali ďalej posilniť strategickými stretnutiami, napríklad s Výborom regiónov a združeniami miest. Toto fórum by mohli podporiť národné, regionálne alebo miestne fóra. Európska internetová stránka venovaná integrácii zhromažďuje dôležité informácie od rôznych kategórií zainteresovaných strán a poskytuje interaktívny nástroj na výmenu informácií, ktorý sa má ďalej rozvíjať prostredníctvom online profilov.

3.2. Vytvorenie pružného európskeho súboru nástrojov

V snahe posilniť koordináciu a výmenu poznatkov sa vypracúva pružný európsky súbor nástrojov, ktorý umožňuje príslušným orgánom v členských štátoch zvoliť si opatrenia, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou potvrdia svoju účinnosť v oblasti svojej pôsobnosti. Takzvané „európske moduly“ sú vypracované s cieľom podporovať politiky a praktické postupy. Tieto moduly vychádzajú zo skúseností členských štátov a iných aktérov a možno ich prispôbiť potrebám jednotlivých členských štátov, regiónov a miest²⁶. Tieto moduly by predstavovali európsky referenčný rámec na navrhovanie a realizáciu integračných postupov v členských štátoch. Sú vypracované v troch tematických oblastiach, ktorými sú: 1) prípravné a jazykové kurzy; 2) silný záväzok prijímajúcej spoločnosti; 3) aktívna účasť prísťahovalcov na všetkých aspektoch kolektívneho života.

---

²⁶ Moduly predstavujú prirodzený vývoj publikácie „Príručka o integrácii pre tvorcov politiky a odborníkov“ (3. vydanie príručky je dostupné na európskej internetovej stránke venovanej integrácii: http://ec.europa.eu/ewsi/en/resources/detail.cfm?ID_ITEMS=12892).

3.3. Monitorovanie výsledkov

Migračné a integračné politiky sa pri formulovaní politiky a sledovaní výsledkov vo veľkej miere opierajú o vysokokvalitné štatistiky. Inštitúcie EÚ a členské štáty by mali spolupracovať na vytvorení rámca pre zjednotenie štatistiky migrácie a na zlepšení schopnosti zbierať a zverejňovať štatistické údaje o migrantoch a ich socio-ekonomickej situácii.

V štyroch oblastiach dôležitých pre integráciu boli určené spoločné európske „ukazovatele“: zamestnanosť, vzdelanie, sociálne začlenenie a aktívne občianstvo²⁷. Budú použité na monitorovanie výsledkov integračných politík s cieľom zvýšiť porovnateľnosť a posilniť európsky proces učenia sa. Spoločné ukazovatele umožnia zhodnotiť úsilie na podporu integrácie vo vzťahu k európskym cieľom v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a sociálneho začlenenia a posilnia tým koordináciu národných a európskych politík. Komisia bude na základe dialógu s členskými štátmi monitorovať vývoj a formulovať odporúčania.

Odporúčania

Komisia by mala podporovať:

- *d'alšie využívanie a koordináciu európskych platforiem pre konzultácie a výmenu poznatkov (vrátane národných kontaktných miest pre integráciu, Európskeho fóra pre integráciu a európskej internetovej stránky venovanej integrácii) s cieľom zvýšiť ich vklad do rozhodovania v politikách, do monitorovania a koordinovania politík,*
- *d'alší vývoj pružného súboru nástrojov vrátane „európskych modulov“ na podporu národných a miestnych integračných politík a postupov. Budú ho realizovať národné, regionálne a miestne orgány a občianska spoločnosť v strategickom spojení s Výborom regiónov, a*
- *spoločné európske „ukazovatele“ v oblasti zamestnanosti, vzdelávania, sociálneho začlenenia a aktívneho občianstva, ktoré pomôžu monitorovať výsledky integračných politík a ktoré sa stanú základom pre systematické následné opatrenia.*

²⁷ Závety Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci z 3. – 4. júna 2010, dokument Rady č.9248/10; Eurostat – Metodika a pracovné dokumenty/pilotná štúdia Ukazovatele integrácie prisťahovalcov.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-RA-11-009.